

TOETSING

Flora- en faunawet voor de aanleg
van twee ongelijkvloerse kruisingen
in de N366.

TOETSING FLORA- EN FAUNAWET VOOR
DE AANLEG VAN TWEE ONGELIJKSVLOERSE KRUISINGEN IN DE N366 .

Gebruik en overname van gegevens
alleen toegestaan met volledige bronvermelding:

*Buro Bakker (2010);
Toetsing Flora- en faunavet voor de aanleg van twee ongelijkvloerse kruisingen langs de N366.
Buro Bakker adviesburo voor ecologie B.V. te Assen,
in opdracht van Provincie Groningen.*

in opdracht van:

PROVINCIE GRONINGEN

contactpersoon:

DHR. T. VAN DER VELDE

uitgevoerd door:

BURO BAKKER ADVIESBURO VOOR ECOLOGIE B.V.
Weiersloop 9 Postbus 10034 9400 CA Assen tel. 0592-313389 fax. 0592-314643

Projectleiding:
Ir. M.S. van Kerckvoorde

Veldwerk & rapportage:
Ing. R. Zwerver

Inhoud

1	INLEIDING.....	1
1.1	AANLEIDING.....	1
1.2	OPZET.....	3
1.3	DE FLORA- EN FAUNAWET.....	3
1.4	NATUURBESCHERMINGSWET.....	4
1.5	ECOLOGISCHE HOOFDSTRUCTUUR.....	4
1.6	RODE LIJSTEN.....	5
2	FLORA EN FAUNA OP DE LOCATIE.....	6
2.1	TERREINKARAKTERISTIEK.....	6
2.2	FLORA EN VEGETATIE.....	6
2.3	FAUNA.....	7
2.3.1	Vogels.....	7
2.3.2	Zoogdieren.....	7
2.3.3	Amfibieën & reptielen.....	7
2.3.4	Vissen.....	7
2.3.5	Ongewervelden.....	7
3	CONCLUSIES EN CONSEQUENTIES VAN DE FLORA- EN FAUNAWET.....	8
3.1	SAMENVATTING BESCHERMDE SOORTEN.....	8
3.2	GEVOLGEN VAN DE INGREEP.....	8
3.3	CONCLUSIES EN CONSEQUENTIES.....	9
4	BRONNEN.....	10

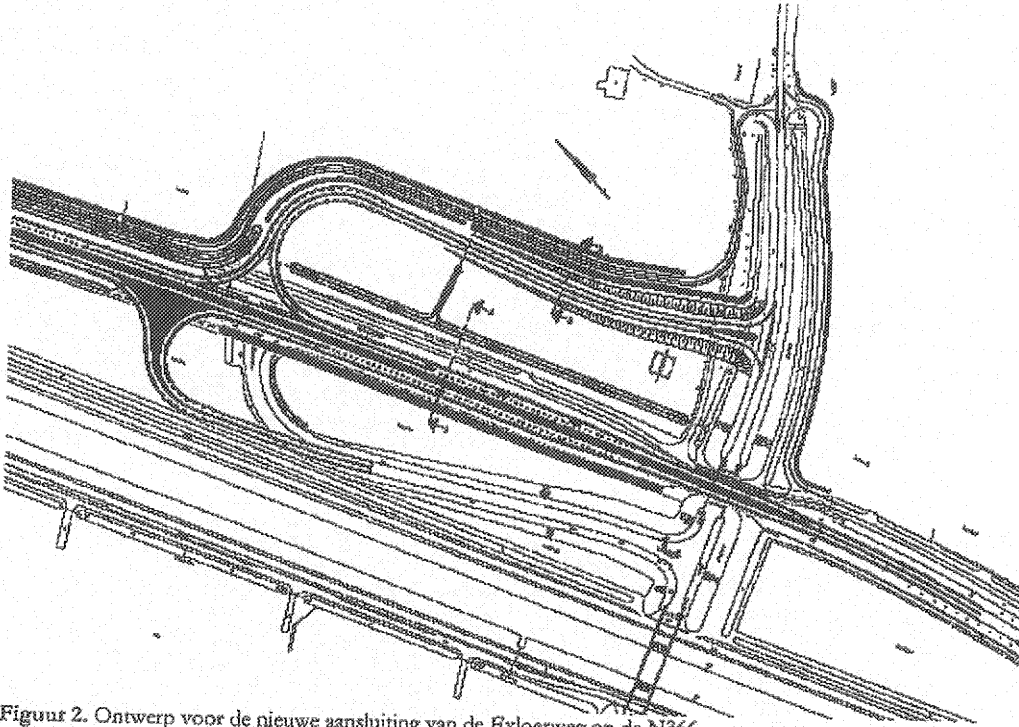
1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING

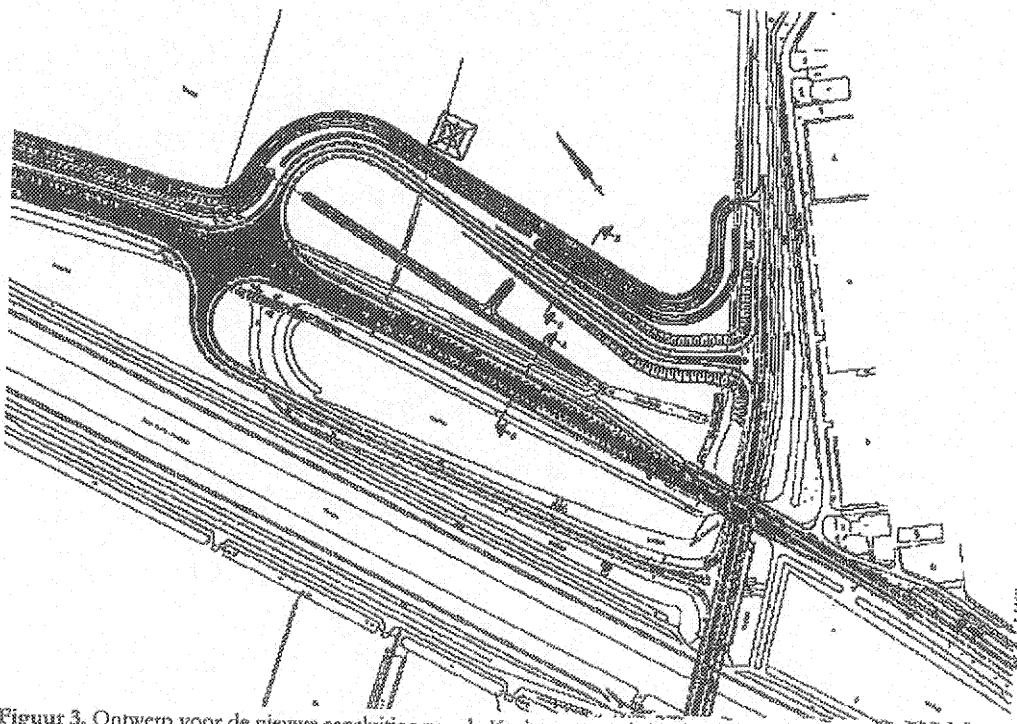
De Provincie Groningen is voornemens twee nieuwe aansluitingen (Exloërweg en Kruisstraat) op de N366 te realiseren. Beide aansluitingen zullen worden gerealiseerd nabij Musselkanaal. Er worden op- en afritten gerealiseerd aan beide kanten van de weg, met de rijrichting mee, zodat de weg niet meer hoeft te worden overgestoken. Figuur 1 toont de locaties van de nieuwe aansluitingen. In figuur 2 en 3 zijn de aansluitingen in meer detail aangegeven.

Figuur 1. De verschillende locaties waar de werkzaamheden plaats zullen vinden. Voor uitleg zie tekst (bron: Google Earth Pro).

Figuur 2. Ontwerp voor de nieuwe aansluiting van de Exloerweg op de N366.

Figuur 3. Ontwerp voor de nieuwe aansluiting van de Kruisstraat op de N366.

1.2 OPZET

Buro Bakker is gevraagd om op basis van een veldbezoek en ecologisch inzicht een beschouwing op te stellen over de aanwezigheid van beschermde planten- en diersoorten. Daarmee worden soorten bedoeld die worden beschermd door de Flora- en faunawet.

Op maandag 16 augustus 2010 is een ecologische verkenning uitgevoerd op en rond de locaties van de te realiseren aansluitingen. Daarbij is gelet op beschermde flora en fauna. Er zijn daarnaast inschattingen gemaakt van het voorkomen van beschermde soorten op basis van de terreinkenmerken.

1.3 DE FLORA- EN FAUNAWET

Door de in april 2002 in werking getreden Flora- en faunawet is de verplichting ontstaan om ruimtelijke plannen aan deze wet te toetsen. Het doel van de wet is om in het wild levende planten en dieren te beschermen. Voor dit project zijn de volgende artikelen van de wet relevant:

- Artikel 2 legt een zorgplicht op. Dat houdt in dat ingrepen zodanig worden uitgevoerd dat de beïnvloeding van de in het wild levende soorten planten en dieren minimaal is.
- Artikel 8 verbiedt het plukken, verzamelen, afsnijden, uitsteken, vernielen, beschadigen, ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen van beschermde inheemse planten.
- Artikel 9 verbiedt het doden, verwonden, vangen, bemachtigen of met het oog daarop opsporen van beschermde inheemse dieren.
- Artikel 10 verbiedt het verontrusten van beschermde dieren.
- Artikel 11 verbiedt het beschadigen, vernielen, uithalen, wegnemen of verstoren van nesten of holen van beschermde inheemse dieren.
- Artikel 75 biedt de mogelijkheid ontheffing aan te vragen van de verbodsbepalingen.

Een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) omtrent artikel 75 is gepubliceerd in het Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden 501 op 19 oktober 2004 en is op 23 februari 2005 van kracht geworden. Dit houdt in dat de Flora- en faunawet meer mogelijkheden biedt voor het verkrijgen van vrijstellingen, mits aan voorwaarden wordt voldaan. In de nieuwe opzet van de Flora- en faunawet zijn beschermde soorten onderverdeeld in drie tabellen, elk met hun eigen beschermingsregime, en worden vogels apart behandeld. De volgende drie beschermingsregimes worden onderscheiden:

- Categorie 1:** Hieronder vallen de zogenaamde tabel 1-soorten. Dit betreft een aantal beschermde, maar algemene soorten in Nederland, waarvan de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is. Voor deze soorten geldt op voorhand een vrijstelling, mits bij ingrepen sprake is van een bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen. Als hier niet aan voldaan is, moet er een ontheffingsaanvraag worden gedaan, waarbij getoetst wordt volgens het criterium 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van in standhouding van de soort' (de zgn. lichte toets).
- Categorie 2:** Hieronder vallen de zgn. tabel 2-soorten: beschermde soorten waarvoor niet op voorhand vrijstelling wordt verleend, maar waarvoor eerst een gedragscode moet worden opgesteld. Deze gedragscode wordt door de sector of de ondernemer opgesteld, en door de minister van LNV getoetst. Totdat deze gedragscode is goedgekeurd zal voor soorten uit deze categorie ontheffing aangevraagd moeten worden.
- Categorie 3:** Hieronder vallen de zgn. tabel 3-soorten. Dit zijn soorten die vermeld zijn in bijlage 1 van bovengenoemde AMvB, alsmede soorten die voorkomen in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en die daardoor een strikte bescherming genieten. Een ontheffingsaanvraag voor deze soorten wordt getoetst aan drie criteria: 1) er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang, 2) er is

Vogels:

geen alternatief, 3) doet geen afbreuk aan de gunstige staat van in standhouding van de soort. Aan alle drie de criteria moet worden voldaan. Deze vormen gezamenlijk de zgn. uitgebreide toets.

Vogels zijn niet in één van deze tabellen opgenomen en worden in de nieuwe opzet van de Flora- en faunawet apart behandeld. Alle vogels zijn gelijk beschermd. Werkzaamheden of gebruik van ruimte waarbij vogels worden gedood of verontrust, of waardoor hun nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen worden verstoord, zijn verboden. Een vrijstelling hiervoor is mogelijk als een gedragscode wordt toegepast. In de praktijk betekent dit dat met name het broedseizoen ontzien dient te worden aangezien juist in deze periode sprake zal zijn van verontrusting, doden of verstoren van nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen. Als de werkzaamheden buiten het broedseizoen plaatsvinden zal in het algemeen niet snel een ontheffing nodig zijn. Indien deze gedragscode achterwege blijft is een ontheffing noodzakelijk en zal de uitgebreide toets worden toegepast (zie categorie 3). Nesten van roofvogels, uilen, een aantal aan menselijke bebouwing gebonden soorten en enkele kolonievogels zijn jaarrond beschermd en vallen buiten de gedragscode.

1.4 NATUURBESCHERMINGSWET

De Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn beide verwerkt in de Flora- en faunawet. Dientengevolge zijn vrijwel alle vogelsoorten beschermd en zijn sommige diersoorten opgenomen met een veel strenger beschermingsregime dan de overige beschermde soorten. Voor vogels betekent dit overigens dat het vooral de broedtijd is die te allen tijde dient te worden ontzien. Daarnaast zijn in het kader van de Vogelrichtlijn speciale beschermingszones aangewezen, waarin populaties van sommige vogelsoorten extra worden beschermd. Deze speciale beschermingszones, de Vogelrichtlijngebieden, vormen samen met de Habitatrichtlijngebieden het Natura 2000 netwerk. Dit is een Europees netwerk van natuurgebieden. Nederland telt in totaal 162 van dergelijke gebieden. De officiële aanwijzing tot Natura 2000-gebieden is inmiddels in gang gezet.

De bescherming van de Natura 2000-gebieden is vastgelegd in de Natuurbeschermingswet, waarin de Vogel- en Habitatrichtlijn zijn geïmplementeerd. Projecten of activiteiten die niet noodzakelijk zijn of verband houden met het beheer van de natuurwaarden van Natura 2000-gebieden en mogelijk negatieve effecten hebben op deze waarden, dienen getoetst te worden aan de Natuurbeschermingswet.

Het plangebied behoort niet tot een Natura 2000-gebied. De dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is Lieftingsbroek nabij Vlagtwedde. Dit natuurgebied ligt op tenminste 8 kilometer afstand van de plangebieden. Er is geen effect van de bouw en het gebruik van de nieuwe aansluitingen op dit Natura 2000 gebied te verwachten.

1.5 ECOLOGISCHE HOOFDSTRUCTUUR

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden in Nederland en heeft tot doel om de natuurwaarden in het land te stabiliseren. De EHS bestaat uit kerngebieden, natuurontwikkelingsgebieden en verbindingszones. Indien een ruimtelijke ingreep binnen de begrenzing van de EHS plaatsvindt moet een 'nee, tenzij' procedure worden doorlopen en zal bij doorgang van de ingreep in de regel compensatie en mitigatie noodzakelijk zijn.

De plangebieden vallen niet binnen de begrenzing van de EHS. In de directe omgeving van de plangebieden liggen evenmin onderdelen van de EHS.

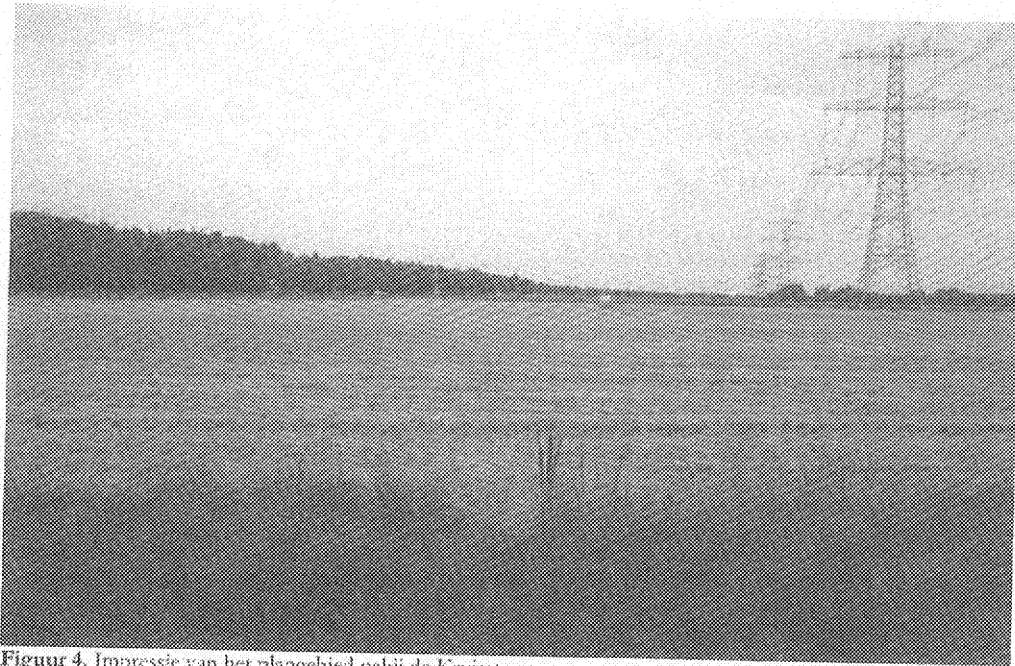
1.6 RODE LIJSTEN

Soorten zijn opgenomen in Rode lijsten als ze worden bedreigd in hun voortbestaan. Dat wil echter niet altijd zeggen dat ze ook worden beschermd. Rode Lijsten hebben een signaleringsfunctie en hebben geen juridische status. Alleen Rode lijstsoorten die ook in de Flora- en faunawet en/of de Natuurbeschermingswet zijn opgenomen, genieten een vorm van bescherming. In dit rapport is aangegeven of soorten op een Rode lijst staan.

2 FLORA EN FAUNA OP DE LOCATIE

2.1 TERREINKARAKTERISTIEK

Voor de aanleg van de aansluitingen dienen delen plantsoen en akkerbouwgebied te worden doorsneden. De aanwezige hoogspanningsmasten en een schuur blijven alle behouden. Enkele sloten die in beperkte mate water houden zullen eveneens worden doorsneden. Zie figuur 4 voor een impressie van het plangebied.

Figuur 4. Impressie van het plangebied nabij de Kruisstraat.

2.2 FLORA EN VEGETATIE

Tijdens het vegetatie-onderzoek zijn de biotopen berm, plantsoen en akker onderscheiden.

In de bermen en slootkanten zijn onder meer Duizendblad, Kropaar, Vlasbekje, Rode klaver, Smalle weegbree, Akkerdistel, Haagwinde, Fluitekruid, Zevenblad, Paardebloem, Gewone rolklaver, Gewone bereklauw, Grote lisdodde, Kikkerbeet en Kattenstaart aangetroffen. De vegetatie is vanwege het ontbreken van bemesting en een extensief maaibeheer vrij soortenrijk. Er zijn relatief veel bloemplanten aanwezig. Bloemplanten trekken insecten aan die op hun beurt weer predatoren (vogels, amfibieën, vleermuizen etc.) aantrekken.

De plantsoenen zijn dicht beplant met bomen en struiken van inheemse soorten. Er zijn verschillende lagen aanwezig. Bomen als Spaanse aak, Zomereik en Gewone es zorgen voor de bovenste laag, de middenlaag wordt ingenomen door struweelvormers als Hazelaar, Meidoorn en Vlier. De ondergroei bestaat voornamelijk uit Grote brandnetel en Zevenblad.

In de akkers komen weinig wilde planten voor. Vooral langs de randen werden Kweek, Varkensgras, Biggekruid en Dagkoekoeksbloem aangetroffen.

Er werden geen beschermde planten waargenomen. Tijdens voorgaand onderzoek werden op of nabij de locaties evenmin beschermde planten aangetroffen (Buro Bakker, 2008). Alle voorkomende plantensoorten zijn algemeen en duiden op vrij voedselrijke omstandigheden.

2.3 FAUNA

Op basis van de gebiedskenmerken kan een aantal beschermde diersoorten in het onderzoeksgebied voorkomen. Hieronder wordt de verwachte en aanwezige fauna per soortgroep beschreven.

2.3.1 VOGELS

Er werden tijdens de veldbezoeken geen vogels waargenomen. Vogels die voorkomen en tot broeden kunnen komen in de plantsoenen zijn Merel, Houtduif, Zanglijster, Boomkruiper, Tjiftjaf, Koolmees en Pimpelmees. Op de akkers kunnen Kievit, Gele kwikstaart (Rode lijst) en Graspieper (Rode lijst) broedend worden aangetroffen. Jaarrond beschermde vogelsoorten komen niet voor.

2.3.2 ZOOGDIEREN

Vleermuizen

Er zijn in het gebied geen belangrijke biotopen voor vleermuizen te verwachten. Het aanwezige plantsoen is te jong om boomholtes te kunnen bevatten, er zijn geen doorgaande structuren aanwezig die als vliegroude dienst kunnen doen en er zijn geen potentieel belangrijke jachtbiotopen aangetroffen.

Overige soorten

Er werden geen zoogdieren waargenomen tijdens het veldbezoek. Soorten die gezien het aanwezige biotoop voor kunnen komen zijn Haas, Egel, Mol, Wezel, Veldmuis, Bosmuis en Bosspitsmuis. Deze zoogdieren zijn alle licht beschermd.

2.3.3 AMFIBIEËN & REPTIELEN

Er is in beperkte mate biotoop voor amfibieën aanwezig. Bruine kikker en Gewone pad zullen naar verwachting voorkomen in het gebied, mogelijk planten deze soorten zich hier eveneens voort. Beide soorten worden licht beschermd door de Flora- en faunawet. Voor Groene kikkers en Kleine watersalamander is geen biotoop aanwezig, deze komen naar verwachting niet voor.

2.3.4 VISSEN

In de sloot in het plangebied worden alleen algemeen voorkomende soorten als Tiendoornige stekelbaars verwacht. Beschermde soorten kunnen op basis van de terreinkenmerken worden uitgesloten.

2.3.5 ONGEWERVELDEN

In het plangebied zullen algemene insectensoorten voorkomen. Deze soorten zijn niet beschermd. Voor beschermde libellen- of vlindersoorten is binnen het plangebied geen geschikt biotoop aanwezig. Hun voorkomen kan daarom worden uitgesloten.

3 CONCLUSIES EN CONSEQUENTIES VAN DE FLORA- EN FAUNAWET

3.1 SAMENVATTING BESCHERMDE SOORTEN

Onderstaande tabel geeft voor de aangetroffen en mogelijk aanwezige beschermde soorten het beschermingsregime aan. Alleen de soorten die het onderzoeksgebied in gebruik hebben als vaste verblijfplaats of groeiplaats zijn hierin opgenomen. Voor soorten uit de eerste categorie geldt een algehele vrijstelling. Voor de soorten uit de tweede en derde categorie dient over het algemeen ontheffing te worden aangevraagd. In § 3.4 wordt dit nader uitgewerkt.

Soortgroep	Soort	Type waarneming	Cat 1	Cat 2	Cat 3
Vogels	Alle soorten	B/C			X
Zoogdieren	Bosmuis (<i>Apodemus sylvaticus</i>)	A	X		
	Veldmuis (<i>Microtus arvalis</i>)	A	X		
	Bosspitsmuis (<i>Sorex araneus</i>)	A	X		
	Mol (<i>Talpa europaea</i>)	A	X		
	Egel (<i>Erinaceus europaeus</i>)	A	X		
	Wezel (<i>Mustela nivalis</i>)	A	X		
	Haas (<i>Lepus europaeus</i>)	A	X		
Amfibieën	Gewone pad (<i>Bufo bufo</i>)	A	X		
	Bruine kikker (<i>Rana temporaria</i>)	A	X		

Tabel 1: Overzicht van waargenomen of waarschijnlijk in het plangebied voorkomende beschermde soorten. Type waarneming: A=mogelijk aanwezig, B=sporen/holen/nesten aanwezig, C=zichtwaarneming, D=nader onderzoek noodzakelijk. Categorie 1=algemene maar beschermde soorten, Categorie 2=overige soorten, Categorie 3=Strikt beschermde soorten (zie § 1.3).

3.2 GEVOLGEN VAN DE INGREEP

Bij een beoordeling in het kader van de Flora- en faunawet zijn in de eerste plaats vaste verblijfplaatsen en groeiplaatsen van belang. Daaronder valt ook de functionele leefomgeving die nodig is om te overleven, zoals het foerageergebied.

Vogels

Het broedseizoen van vogels dient te worden ontzien. In de periode van half maart t/m half juli kunnen geen werkzaamheden worden uitgevoerd die tot de verstoring van broedvogels leiden. Hier vallen werkzaamheden onder zoals: het verwijderen van plantsoen, het doorsnijden van slootkanten en werkzaamheden in het agrarische deel van het plangebied. Dergelijke verstoring is niet toegestaan en hier wordt in de regel bovendien geen ontheffing voor verleend. Bij het uitvoeren van werkzaamheden in het broedseizoen is het daarom van belang dat vogels ontmoedigd worden om in het gebied tot broeden te komen. Het gebied, inclusief beïnvloedingsgebied, voorafgaand aan het broedseizoen onaantrekkelijk maken voor vogels en gedurende het broedseizoen onaantrekkelijk houden, is hierbij de meest effectieve werkwijze. Het verwijderen van plantsoen en het doorsnijden van slootkanten dienen voor of na het broedseizoen plaats te vinden. Indien werkzaamheden in het agrarische deel plaats dienen te vinden moet worden voorkomen dat broedvogels zich hier vestigen. Dit kan door het plaatsen van vogelverschrikking, bijvoorbeeld door middel van het plaatsen van stokken met stroken plastic.

Het permanente verlies van leefgebied voor vogels, met uitzondering van soorten waarvan de verblijfplaats jaarrond beschermd is, is geen delict inzake de Flora- en faunawet. Dat betekent dat dit niet ontheffingsplichtig is en dat hiervoor geen mitigerende of compenserende maatregelen getroffen hoeven te worden.

Overige soorten / zorgplicht

Door de geplande werkzaamheden zullen enkele algemene soorten uit tabel 1 mogelijk worden gedood en/of verstoord. De negatieve effecten op deze dieren zullen niet leiden tot het vernietigen van hele populaties. Het betreft allemaal algemene diersoorten waarvan de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is. Voor soorten uit tabel 1 geldt een algehele vrijstelling. Schade aan soorten waarvoor een vrijstelling geldt voor de Flora- en faunawet hoeft niet te worden gecompenseerd. Op deze soorten is de zorgplicht wel van kracht (artikel 2 Flora- en faunawet, zie § 1.3). De zorgplicht bepaalt dat men wilde planten en dieren zo min mogelijk schade dient te berokkenen. Een veelgebruikte invulling van deze zorgplicht bestaat uit het ongeschikt maken van het plangebied, door het enkele dagen voorafgaande aan de werkzaamheden, kort af te maaien. Dieren krijgen dan de tijd om het plangebied te verlaten en elders leefgebied te zoeken.

3.3 CONCLUSIES EN CONSEQUENTIES

Bij de uitvoering van de plannen voor twee nieuwe aansluitingen op de N366 zal rekening gehouden moeten worden met de aanwezigheid van broedvogels zoals beschreven in § 3.2. Een ontheffing hoeft voor broedvogels dan niet te worden aangevraagd. Vogels met een jaarrond beschermde nestplaats zijn niet aanwezig.

De overige in het plangebied gevonden en te verwachten soorten zijn licht beschermd. Voor deze soorten geldt een vrijstelling. Een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet hoeft voor deze soorten niet te worden aangevraagd. De algemene zorgplicht (zie § 1,3 & 3.2) is dan wel van kracht.

4 BRONNEN

- Brockhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk, J.B.M. Thissen, 1992.* Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Stichting uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging.
- Buro Bakker, 2008;* Onderzoek ecologische hotspots Provincie Groningen. In opdracht van Provincie Groningen, Assen.
- Cremers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (redactie), 2009.* De amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse fauna 9. Nationaal natuurhistorisch museum Naturalis, European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- Kapteyn, K., 1995.* Vleermuizen in het landschap. Over hun ecologie, gedrag en verspreiding. Schuyt & Co Uitgevers, Haarlem.
- RAVON, www.ravon.nl
- P. Twisk, A. van Diepenbeek en J.P. Bekker, 2010.* Veldgids Europese zoogdieren. KNNV Uitgeverij.
- Google Earth Pro, 2009* Tele Atlas.
- Ministerie van L&NV, 2009.* Kaartenmachine beschermde natuurgebieden:
www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/geoquerymapszoek.aspx
- Telmec, www.telmec.nl
- Waarneming.nl, www.waarneming.nl

augustus 2010

Vormgeving:
Joop Stricker, Astor